

För kännedom

Regiondirektör Magnus Johansson
Ekonomidirektör Nicholas Prigorowsky
HR-direktör Kajsa Fisk

Regionstyrelsen

Granskningsrapport för regionstyrelsens verksamheter år 2023

Av bifogad rapport framgår de iakttagelser som gjorts i den årliga granskningen av regionstyrelsens verksamheter för 2023. Revisorerna redovisade dessa iakttagelser och sina synpunkter för regionstyrelsens presidium, i samband med genomgången av Revisorernas redogörelse för resultatet av revisionen 2023 i Region Sörmland, 26 mars 2024.

Revisorerna begär inget svar på rapporten, då detta ingår i svaret på Revisorernas redogörelse.

Vid genomgången tog revisorerna även upp att Revisionsdialog planeras inför kommande höst.

Catharina Fredriksson
Ordförande

Gustaf Wachtmeister
Vice ordförande

UNDERSKRIFTSSIDA

**Detta dokument har undertecknats med avancerade elektroniska
underskrifter:**

Årsgranskning för regionstyrelsen år 2023

Sammanfattning

Bedömningen är att verksamheten inte har bedrivits på ett helt ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt. Regionstyrelsens verksamhetsmässiga resultat för fullmäktiges mål vad gäller tillgänglighet och kvalitet i hälso- och sjukvården är inte förenliga med de mål fullmäktige beslutat om. Hälso- och sjukvården uppfyller inte den lagstadgade vårdgarantin. Verksamheten har inte heller bedrivits inom tilldelade ekonomiska ramar. Vi bedömer trots det sammantaget att den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig men möjlig att förbättra.

Regionstyrelsens verksamhetsberättelse ger i allt väsentligt en rättvisande bild av resultat och ställning per 31 december 2023. Revisionens granskning har inte visat på några väsentliga felaktigheter. Räkenkaperna bedöms i allt väsentligt som rättvisande.

Iakttagelser och rekommendationer för regionstyrelsen avseende upprättande av årsredovisningen, måluppfyllelse och rättvisande räkenskaper lämnas i huvudsak i dokumentet Revisorernas redogörelse¹ med bilagor. Denna rapport, för regionstyrelsen som nämnd dokumenterar den årliga grundläggande granskningen inklusive iakttagelser vid protokollsläsning.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi regionstyrelsen att arbeta med följande förbättringsområden:

- ✓ Säkerställ att bedriven verksamhet håller sig inom budgeterade ramar
- ✓ Ta fram och besluta om regler och anvisningar enligt kravet i reglementet för internkontroll
- ✓ Utveckla återrapporteringen av genomförda kontroller i internkontrollplanen så att det är möjligt att bedöma om kontrollmålet är uppfyllt eller inte
- ✓ Se över rutiner och arbetssätt för att i större utsträckning säkerställa korrekt ärendeberedning/ärendehantering
- ✓ Dokumentera beslut om uppdrag till regiondirektören på ett tydligare sätt för utökad möjlighet till uppföljning och prioritering
- ✓ Stärk beredningsprocesserna för ärendetyper som är sällan förekommande
- ✓ Ta fram rutiner för hantering av beslutad avgångsersättning som också säkerställer samordning av förvärvsinkomst under utbetalningstiden
- ✓ Säkerställ att samtliga skulder omvärderas på bokslutsdagen
- ✓ Säkerställ följsamhet till rutinen för hantering av avräkning gällande avtal för personalmiljöbilar.

¹ RE-REV24-0017, Revisorernas redogörelse för resultatet av revisionen 2023 i Region Sörmland

Bakgrund

De förtroendevalda revisorerna ska, enligt kommunallagen årligen granska och pröva om styrelser, nämnder och beredningar säkerställt att verksamheten är genomförd på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaper är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Styrelser, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig styrning och intern kontroll samt återredovisning till fullmäktige.

Iakttagelser i 2022 års granskning

Revisorernas bedömning för 2022 var att regionstyrelsens verksamhetsberättelse i allt väsentligt gav en rättvisande bild av resultat och ställning per 31 december 2022. Verksamheten hade bedrivits utifrån fullmäktiges mål undantaget att de verksamhetsmässiga resultaten inte var förenliga med de mål som fullmäktige beslutat om vad gäller tillgängligheten till hälso- och sjukvården. Hälso- och sjukvården uppfyllde inte den lagstadgade vårdgarantin. Vi bedömde sammantaget att den interna styrningen och kontrollen var tillräcklig men möjlig att förbättra.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med revisorernas granskning är att ge underlag till revisorerna för deras ansvarsprövning av nämnden. Revisorernas samlade bedömning delges regionfullmäktige inför deras beslut i ansvarsfrågan i samband med att regionens samlade årsredovisning behandlas.

Granskning har under året skett enligt den revisionsplan som upprättats av revisorerna i samråd med regionfullmäktiges presidium. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av delårsrapport och årsredovisning.

Den grundläggande granskningen genomförs varje år för alla nämnder. Inriktningen är att för varje nämnd och styrelse översiktligt granska och bedöma om:

- ✓ Styrelsen/nämnden har uppnått fullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten, samt om verksamheterna klarar att genomföra sina uppdrag med tillgängliga resurser
- ✓ Styrelsen/nämndens system för styrning, uppföljning och kontroll säkerställer en ändamålsenlig och ekonomiskt effektiv verksamhet.

Årsgranskningen i denna rapport redogör för de iakttagelser som gjorts vid den grundläggande granskningen av regionstyrelsen som nämnd. Vi har också granskat och bedömt om räkenskaperna ger en rättvisande bild av

verksamhetens resultat och ställning samt om delårsrapport och verksamhetsberättelse är upprättad i enlighet med lagstiftning, god redovisningssed och regionens anvisningar.

Ansvarig nämnd och avgränsning

Granskningen avser regionstyrelsens verksamhet under år 2023.

Revisionskriterier

Vår bedömning av nämndens ansvarsutövande utgår bland annat från:

- ✓ Kommunallagen
- ✓ Lagen om kommunal bokföring och redovisning
- ✓ Fullmäktiges reglemente för nämnden
- ✓ Fullmäktiges reglemente för intern kontroll
- ✓ Fullmäktiges reglemente för planering och uppföljning
- ✓ Övriga uppdrag, mål eller direktiv från fullmäktige till nämnden
- ✓ Regionstyrelsens anvisningar
- ✓ Regionens interna regler

Metod

Den grundläggande granskningen har genomförts som en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Revisionen tar löpande del av verksamhetsplaner, samtliga månadsrapporter och protokoll från respektive nämnd. Bevakning sker också av eventuella förändringar i nämndens styrande dokument, följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll, följsamhet till regler och rutiner och uppföljning av tidigare års granskningar. Dessutom summerar vi iakttagelser från eventuella fördjupade granskningar och uppföljningar av tidigare granskningar som genomförts inom nämndens ansvarsområde under året.

Granskningen omfattar också om nämnden säkerställt att räkenskaperna är rättvisande. Denna del granskas i samband med granskning av regionens delårs- och årsbokslut. Granskningen syftar till att pröva om nämndens verksamhetsberättelse ger en rättvisande bild av ställning och resultat 31 december 2023. Regionens samlade balansräkning kommer att redovisas i regionens årsredovisning och granskningen av årsredovisningen avrapporteras separat. I denna årsgranskningsrapport rapporteras det vi noterat inom regionstyrelsens verksamheter.

Revisorerna träffar samtliga nämnder i Region Sörmland två gånger per år. En träff på våren då vi går igenom slutrapporten över granskningen föregående år. På hösten genomförs sedan Revisionsdialog med samtliga nämnder i anslutning till delårsrapporteringen.

Granskningsanteckningar har överlämnats till regiondirektör, ekonomidirektör, budgetchef och redovisningschef för avstämning och kontroll. Synpunkter på anteckningarna har beaktats i denna rapport. Rapporten har också

kvalitetssäkrats genom att den granskats av annan sakkunnig revisor vid revisionskontoret.

Fullmäktiges uppdrag till nämnden

Av regionens Mål och budget 2023 - 2025² framgår att styrelsen är regionens ledande politiska förvaltningsorgan och har det övergripande ansvaret för regionens utveckling och ekonomiska ställning. Regionstyrelsen har nedanstående uppgifter enligt Mål och budget:

- ✓ Hälso- och sjukvårdsnämnd, förutom primärvård och rättspsykiatri – ansvarar för övergripande planering av hälso- och sjukvård samt habilitering – vårdgivaransvar
- ✓ Ansvarar för överenskommelser/beställning av hälso- och sjukvård inom primärvården, privata vårdgivare och Folktandvården Sörmland AB
- ✓ Ansvarar för regionens överenskommelser/beställning av platser på Regionsjukhuset Karsudden
- ✓ Fullmäktiges beredande och verkställande organ
- ✓ Leder, styr och samordnar förvaltningen av regionens angelägenheter
- ✓ Uppsikt över övriga nämnders och bolags verksamhet
- ✓ Utarbetar planeringsförutsättningar och utfärdar anvisningar till nämnderna och styrelsens förvaltningar rörande förslag till budget samt ekonomi och verksamhetsuppföljning
- ✓ Ansvarar för beställning av tågtrafik och regional stomlinjetrafik med buss
- ✓ Ekonomisk förvaltning
- ✓ Centralt arbetsgivarorgan med övergripande arbetsgivaransvar
- ✓ Företräder Region Sörmland enligt lagen om medbestämmanderätt
- ✓ Arbetsmiljöansvar för verksamhet inom styrelsens ansvarsområde.

I Mål och budget 2023 beslutade fullmäktige också att regionstyrelsen skulle utse en personalberedning, ett finans- och investeringsutskott och ett arbetsutskott.

Personalberedningen ska behandla personalstrategiska frågor och följer utvecklingen inom personalområdet till exempel gällande kompetensförsörjning, inhyrning av medarbetare, sjukskrivningstal och arbetsmiljöfrågor.

Finans- och investeringsutskottet ska behandla finans- och investeringsärenden och följa utvecklingen inom området. Utskottet ska särskilt tillse att investeringsplanen följs och lämna förslag på omprioriteringar inom givna ramar.

Arbetsutskottet ska bereda ärenden till regionstyrelsen.

² Regionfullmäktige § 122/22, Mål och budget 2023-2025

Tilldelad budgetram är 10 774,8 mnkr och tilldelad investeringsram är 1 629 mnkr.

När regionfullmäktige behandlade kvartalsrapporten³ beslutades att uppmana samtliga nämnder och styrelser att omgående vidta kostnadsreducerande åtgärder för 2023 och framåt.

Fullmäktige beslutade också att ge regionstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag på kostnadsreducerande och intäktsförstärkande åtgärder för perioden 2024–2026. Förslaget ska motsvara åtgärder som förbättrar det ekonomiska resultatet med minst 500 mnkr. Av fullmäktiges beslut framgår att förslaget ska inarbetas i budget 2024 med plan för 2025 och 2026. Åtgärderna skulle, enligt beslutet, presenteras på det första sammanträdet i regionstyrelsen efter sommaren.

Nämndens verksamhet under år 2023

Nämndens styrdokument och protokoll

Regionstyrelsen har haft 12 protokollförda sammanträden under år 2023.

Regionstyrelsen antog i mars en ny delegationsordning som trädde i kraft 8 mars 2023.

Regionstyrelsens verksamhetsplan med budget⁴ antogs i december 2022 med ekonomiska ramar för underliggande organisatoriska delar men följer i övrigt inte formen för verksamhetsplan som finns för övriga nämnder. Antagen verksamhetsplan innehåller en intern kontrollplan för 2023.

I verksamhetsplanen ger regionstyrelsen fyra särskilda uppdrag till regiondirektören kring: tillgänglighet, ekonomi, fastighet och lokalförsörjning samt kompetensförsörjning.

Beslut tas också, i verksamhetsplanen, om att det under året ska tas ”...krafttag för att reducera inhyrning av sjuksköterskor. Inhyrda operations-, anesthesi- och intensivvårdssjuksköterskor med uppdrag på Anestesiklinikerna samt barnmorskor med uppdrag på Kvinnoklinikerna omfattas initialt inte av detta.”

För investeringsbudgeten beslutades att tabellverken skulle kompletteras med uppgift om huruvida respektive investering är en nyinvestering eller en återinvestering.

I februari beslutas reglementen för finans- och investeringsutskottet och arbetsutskottet att gälla från 1 mars. För personalberedningen beslutades reglementet redan i december 2022.

Vid regionstyrelsens sammanträden är anmälningsärenden en stående punkt på dagordningen. Den innehåller återanmälan av delegationsbeslut.

³ Regionfullmäktige § 69/23, Kvartalsrapport mars 2023 Region Sörmland

⁴ Regionstyrelsen § 238/22, Regionstyrelsens verksamhetsplan med budget 2023–2025

Regionstyrelsen har under året beslutat om en regional handlingsplan för ökad patientsäkerhet i Region Sörmland. Planen gäller för perioden 2023-2026 och av beslutet framgår att den ska uppdateras årligen.

Regionstyrelsen har också följt upp regionens systematiska arbetsmiljöarbete. Av beslutet framgår att det i årets uppföljning går att se en positiv utveckling i jämförelse tidigare. Utifrån det aggregerade resultatet beskrivs ett antal områden som prioriterade åtgärdsområden på övergripande nivå: främja användandet av årshjul, tydliggöra vikten av skyddsombud, säkerställa chefers kunskaper i arbetsmiljöfrågor, tydliggöra arbetet med riskbedömningar samt tydliggöra vikten av att rapportera, återkoppla och följa upp tillbud och arbetsplatsolyckor i avvikelshanteringssystemet. Flera av punkterna är desamma som presenterades efter uppföljningen föregående år. Av beslutet framgår också att dessa åtgärder ingår i det utvecklingsarbete som redan pågår.

Beslut har också tagits om uppsägning av regiondirektör samt anställning av ny regiondirektör.

Under året har också ett antal beslut fattats där finansiering skett från **oförutsedda medel**. Bland annat har beslut fattats för ansökningar från regionala utvecklingsnämnden till feriearbete för ungdomar, utökat uppdrag gällande dimensionering av gymnasial utbildning samt kompensation för merkostnader för sjukresor.

Regionstyrelsen har **berett ärenden inför beslut i fullmäktige** för bland annat en ny medarbetarpolicy, finanspolicy, revidering av förbundsordningen för RAR, höjd låneram, arvodesreglemente och reglemente för planering och uppföljning.

På varje sammanträde förkommer **informationsärenden** där regionstyrelsen löpande fått information om bland annat aktuellt läge i hälso- och sjukvården, förslag om att minska hälso- och sjukvårdens kostnadsutveckling, tillgänglighet och arbete mot oberoende av hyrpersonal, ändringar gällande regler för dygnsvila, krisberedskap och civilt försvar, prioriterat arbete intern kontroll 2023-2025 gällande den säkerhetspolitiska situationen i Europa, planerade kostnadsreducerande åtgärder och effektiviseringar i verksamheterna utifrån det ekonomiska läget, vårdens digitalisering, långtidsprognos, investeringar, byggprocessen inklusive risker och hur dessa hanteras, konkurrensverkets utredning angående upphandling Cosmic med mera. Protokollen innehåller en punktlista över vilka som informerat och om vilket området.

Vår kommentar

Vi har noterat att för två av de forum som inrättades i och med Mål och budget 2023-2025 (finans- och investeringsutskottet och regionstyrelsens arbetsutskott) beslutades **reglementen först från 1 mars men forumen har**

sammanträtt från januari. Arbetsutskottet har före 1 mars berett ärenden till regionstyrelsen men finans- och investeringsutskottet har haft sammanträden med informationsärenden. Vid en av informationspunkterna i januari har utskottet ålagt att ekonomistaben ska arbeta fram en ny finanspolicy.

Vi har också noterat att den politiska organisationen förändrades igen i samband med beslut om Mål och budget 2024-2026⁵. Beslutet innebar att finans- och investeringsutskottet och personalberedningen upphörde från årsskiftet 2023/2024. Detta framgår inte tydligt av beslutspunkterna i vid styrelsens beredning eller beslutet i fullmäktige. Detta har bland annat fått till följd att **ledamöter till dessa forum formellt inte har entledigats** vid tidpunkten för vår granskning.

Uppdrag från regionstyrelsen till regiondirektören återrappporterades tidigare samlat som beslutsärende. Uppdragen kom från verksamhetsplaner med budget, både årets och tidigare års, samt löpande beslutsärenden. Vi rekommenderade i samband med granskningen av år 2022 att uppdragslistan skulle aktualiseras så att uppdrag som bedöms som genomförda, i större utsträckning klarmarkeras/tas bort.

Regionstyrelsen har vid fyra tillfällen behandlat de uppdrag som hanterats via uppdragslistan. Listan innehöll från början cirka 40 uppdrag. I december (§ 222) behandlades de uppdrag som kvarstod efter genomgången. Tre uppdrag kvarstår, varav ett överlämnas till regionala utvecklingsnämnden för uppföljning.

Vi har noterat att ett av de särskilda uppdragen som lämnades i regionstyrelsens verksamhetsplan med budget 2023-2025 inte funnits med vid uppföljningen av uppdragen, varken bland avslutade eller kvarstående. Uppdraget var i verksamhetsplanen formulerat som att utföra en kompetensinventering och ta fram en plan för optimalt nyttjande av befintlig personal. Efter avstämning med nämndsekretariatet i samband med årsgranskningen har vi fått information om att uppdraget, (i § 150 punkt 25), beslutats som avslutat tillsammans med uppdraget om översyn av gemensam värdegrund för personalfrågor.

Regiondirektörens uppdrag ska fortsättningsvis redovisas till regionstyrelsen två gånger om året, under sammanträdet i april och oktober.

Vi bedömer att **uppdrag till regiondirektören behöver dokumenteras på ett tydligare sätt vid beslut.** Det förekommer att uppdrag ges under informationspunkter, uppdrag finns idag i löpande text i Mål och budget från fullmäktige och regionstyrelsens egen verksamhetsplan med budget. En **tydlighet i uppdrag ger möjlighet till uppföljning och prioritering.**

⁵ Regionfullmäktige § 141/23, Mål och budget 2024-2026

Vi har tagit del av de beslut som finns för ärendet kring uppsägning av den tidigare regiondirektören. Ärendet är komplext och har vid beredning krävt kunskap inom både arbets-, civil-, och kommunalrätt. Vi bedömer att **beredningsprocesserna behöver stärkas i regionstyrelsen för ärendetyper som är sällan förekommande**. Av regionstyrelsens delegationsordning framgår också att om en delegat anser att ett beslut är av principiell karaktär, svårbedömt eller av större vikt för regionen ska ärendet underställas styrelsen för beslut.

Vi noterar att Konkurrensverket under året ansökt om **upphandlingsskadeavgift** avseende tidigare upphandlat kontrakt för Cosmic (FVIS, Framtidens vårdinformationsstöd) avseende det tilläggsavtal som beslutades av regionstyrelsen under 2022⁶. Vi kommer att fortsätta att följa ärendet.

Nämndens uppföljning av verksamhet under år 2023

Under året har regionstyrelsen löpande, enligt protokollen, fått information enligt vad som anges ovan. Uppföljning har också skett via månads-, kvartals- och delårsrapporter samt den årliga verksamhetsberättelsen.

Nämndens ekonomiska styrning och resultatuppföljning under år 2023

Vi har granskat formerna för nämndens ekonomiska styrning och resultatuppföljning mot reglementet för planering och uppföljning och nämndens protokoll.

I tabellen nedan finns en sammanställning över hur nämndens ekonomiska resultat och prognos utvecklades under 2023. Regionstyrelsen har inte upprättat någon egen kvartalsrapport för mars men delårsrapport per juli och verksamhetsberättelse vid årets slut.

Ekonomisk rapportering mnkr	Ackumulerat resultat	Årsprognos	Budget
Kvartalsrapport per mars	- 31	-718	+ 6
Delårsrapport per juli	- 198	-767	
Slutligt utfall per december	- 554		+ 6

Vår kommentar

Regionstyrelsens utfall i kvartals-, delårs- och årsbokslut 2023 påverkas av regionens kapitalförvaltning. Eventuell värdetförändring för kapitalförvaltningen har inte ingått i prognoserna. Det slutliga utfallet har påverkats positivt av realiserade vinster och förluster med netto + 229 mnkr.

Redan i kvartalsrapporten per mars 2023 redovisades ett resultat, och en prognos för året, som var sämre än budget, för regionstyrelsen. Vi noterar att kvartalsrapporten inte fanns med på dagordningen som gick ut till

⁶ Regionstyrelsen § 222/22, Tilläggsavtal Framtidens vårdinformationsstöd (FVIS)

regionstyrelsens möte inför beslut i maj. Vid mötet yrkade regionstyrelsens ordförande att ärendet skulle läggas till dagordningen. Regionstyrelsen beslutade också⁷, vid samma sammanträde, om en beredningsgrupp för ekonomi i balans. Sedan tidigare (hösten 2022) fanns beslutet om att reducera inhyrda sjuksköterskor från 1 februari 2023.

När regionfullmäktige behandlade kvartalsrapporten⁸ beslutades att uppmana samtliga nämnder och styrelse att omgående vidta kostnadsreducerande åtgärder för 2023 och framåt.

Regionstyrelsen fick i uppdrag att ta fram förslag på kostnadsreducerande och intäktsförstärkande åtgärder för perioden 2024–2026. Förslaget ska motsvara åtgärder som förbättrar det ekonomiska resultatet med minst 500 mnkr. Av fullmäktiges beslut framgår att förslaget ska inarbetas i budget 2024 med plan för 2025 och 2026. Åtgärderna skulle, enligt beslutet, presenteras på det första sammanträdet i regionstyrelsen efter sommaren.

Vi noterar att beslutet från fullmäktige vid behandling av kvartalsrapporten inte expedieras till samtliga nämnder utan enbart till regiondirektören och ekonomidirektören.

Regionstyrelsen beslutade i september⁹ om ärendet *Förslag på att minska hälso- och sjukvårdens kostnadsutveckling* samt en ekonomi i balans. I ärendet finns en handlingsplan med förslag till åtgärder som godkänns. Regiondirektören får i uppdrag att inleda arbetet och återrapporering ska ske månadsvis i månadsrapporten. Fortsatt arbete inarbetas i budgetprocessen år 2024-2026.

I beslutet finns följande områden: personal motsvarande 2019 års nivå, frysta politikerarvoden, se över taxor och avgifter, rationellare användning av lokaler, och effektivare verksamhet.

För området personal motsvarande 2019 års nivå har regiondirektören tagit ett verkställighetsbeslut¹⁰ om anställningsstopp. Av verkställighetsbeslutet framgår att det omfattar tillsvidare- och visstidsanställningar. Beslut om undantag kan endast fattas av regiondirektören och, för hälso- och sjukvård, av hälso- och sjukvårdsdirektör. Rutin finns beskriven för begäran om undantag.

Sedan september har regionstyrelsen, utifrån handlingsplanen, fattat flera beslut med uppdrag till regiondirektören, kring översyn inom flera

⁷ Regionstyrelsen § 78/23, Tillsättande av en politisk beredningsgrupp för att uppnå en ekonomi i balans i Regionens verksamheter

⁸ Regionfullmäktige § 69/23, Kvartalsrapport mars 2023 Region Sörmland

⁹ Regionstyrelsen § 125/23 Förslag på att minska hälso- och sjukvårdens kostnadsutveckling samt en ekonomi i balans

¹⁰ RS-LED23-0031-11, Regiondirektörens verkställighetsbeslut nr 11/23 - Anställningsstopp

verksamhetsområden. Flera av uppdragen ska återrapporteras under första kvartalet 2024.

Uppföljning har under hösten skett via regionens övergripande månadsrapport som ärende i finans- och investeringsutskottet och som informationsärende i regionstyrelsen. Månadsrapporten är utvidgad och innehåller nu, jämfört med tidigare, analys på kostnadsslagsnivå för köpt vård, kostnader för kurser, möten, konferenser och liknande samt analys och prognos för kassaflödet.

Vi noterar att åtgärder beslutats och vidtagits utifrån fullmäktiges beslut men att effekter är svåra att mäta för 2023. På regionnivå finns en tydlig sänkning av kostnaden för inhyrd personal. Vi kommer fortsätta följa arbetet med, och effekterna av, handlingsplanerna mot en ekonomi i balans.

Revisionsdialog

Presidiet för regionstyrelsen och revisorerna träffades 1 november 2023 för dialog.

Vid dialogen diskuterades bland annat regionstyrelsens utmaningar kring tillgänglighet och kvalitet, översyn av mål och indikatorer, behovet av högre kapacitet och samtidigt reducering av inhyrd personal, fortsatt brist på vårdplatser, utmaningar kring kompetensförsörjning och balansgången till det ekonomiska läget, anpassning till reglerna kring dygnsvila, åtgärder utifrån fullmäktiges beslut i samband med kvartalsrapporten, pensionernas påverkan på resultatet samt ändrade budgetprinciper inför 2024, dispensförfarandet för rekrytering och bemanningskoordinatorernas genomlysning, finansiella tillgångar och skulder.

Diskussioner fördes också kring riskbedömningar, med koppling till uppföljning via interna kontrollplaner och området kring välfärdsbrottslighet.

Nämndens delårsrapport och verksamhetsberättelse

Granskning har skett av nämndens delårsrapport och verksamhetsberättelse utifrån reglementet för planering och uppföljning och utgivna anvisningar. Vi har också tagit del av underliggande rapportering från divisionerna och övriga verksamheter under regionstyrelsen.

Vår kommentar

Regionstyrelsen beslutade om sin delårsrapport vid sammanträdet i september och rapporteringen bedöms följa utgivna anvisningar.

Den verksamhetsberättelse vi granskat är den som finns med i kallelsen till regionstyrelsens arbetsutskott 6 mars 2024, inför beslut 13 mars 2024. Slutlig behandling av rapporten är planerad till 26 mars 2024. Vi har tagit del av de förändringar/korrigeringar som behandlades vid arbetsutskottets sammanträde.

Verksamhetsberättelsen bedöms ge en rättvisande bild över resultat och ställning. Räakenskaperna bedöms i allt väsentligt vara rättvisande och upprättade enligt god redovisningssed.

I verksamhetsberättelsen redovisas relevanta indikatorer samlat i inledningen till rapporten med utfall och målvärden. Färgmarkeringar, rött/gult/grönt, används för att illustrera måluppfyllelsen. Sammanfattande analys, per perspektiv, lämnas också i anslutning till indikatortabellen.

Regionstyrelsen har, likt fullmäktige, beslutat om årets målvärde och långsiktigt målvärde, för sina indikatorer. Måluppfyllelse bedöms mot årets målvärde.

Inom medborgarperspektivet görs bedömningen att målen inte är helt uppfyllda. För verksamhetsperspektivet och resursperspektivet görs den samlade bedömningen att målen inte är uppfyllda under året.

Vår bedömning är att verksamheten inte har bedrivits på ett helt ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt. Regionstyrelsens verksamhetsmässiga resultat för fullmäktiges mål vad gäller tillgänglighet och kvalitet i hälso- och sjukvården är inte förenliga med de mål fullmäktige beslutat om. Hälso- och sjukvården uppfyller inte den lagstadgade vårdgarantin. Verksamheten har inte heller bedrivits inom tilldelade ekonomiska ramar.

Inom respektive verksamhet under regionstyrelsen rapporteras flera verksamhetsegna indikatorer som verksamheterna följer, vilka bedöms vara i linje med de övergripande indikatorerna som styrelsen beslutat.

I **regionstyrelsens** verksamhetsplan för 2023¹¹ finns, likt tidigare år, övergripande skrivning kring **hälso- och sjukvårdens uppdrag**, specifika områden och aktiviteter under 2023. I år återfinns en återrapportering av dessa uppdrag och aktiviteter samlat för hälso- och sjukvården i regionstyrelsens verksamhetsberättelse, vilket är positivt. Det gör att återrapporteringen i större utsträckning följer strukturen för verksamhetsplanen vilket ger större spårbarhet och transparens och möjlighet att utvärdera.

För **interna vårdkartan** var målsättningen för 2023, enligt verksamhetsplanen, att närma sig ett läge där takten på utförd vård är i nivå med inflödet av nya vårdbehov. Alla patienter ska veta när i tid deras kontakt med vården eller vårdinsats förväntas ske. Av återrapporteringen i verksamhetsberättelsen framgår inte om målsättningen har uppnåtts under året.

För området **medarbetare** framgår av verksamhetsberättelsen att en övergripande rekryteringsinsats genomförts inför och under hyrstoppet för sjuksköterskor. Rekryteringsinsatsen resulterade, enligt verksamhetsberättelsen, i fler än 100 anställda sjuksköterskor och barnmorskor. Enligt den statistik som presenteras i årsredovisningen har antalet anställda sjuksköterskor ökat med 40 under året. Personalomsättning med löpande

¹¹ Regionstyrelsen § 238/22, Regionstyrelsens verksamhetsplan med budget 2023-2025

körningar och ibland retroaktiva ändringar på grund av eftersläpning i registrering påverkar, vad vi erfar, utfallet vid varje enskild mätpunkt.

I anvisningarna för verksamhetsberättelse som gått ut till nämnder och divisioner fanns begäran om ett särskilt avsnitt där en sammanställning skulle göras av kostnadsreducerande och intäktshöjande åtgärder och dess effekter. Vi noterar att det som rapporteras tillbaka från regionstyrelsens underliggande divisioner innehåller många åtgärder men väldigt sällan uppgifter om ekonomiska effekter, både vad gäller på kort och lång sikt. För regionstyrelsen finns en tydlig sänkning av kostnaden för inhyrd personal.

I verksamhetsberättelsen finns i övrigt ingen avstämning mot handlingsplanen.

Arbete som pågår i verksamheterna beskrivs i verksamhetsberättelsen och vår generella bedömning är att rapporteringen av åtgärder vid negativa avvikelser har utvecklats i den underliggande rapporteringen.

Två utvecklingsindikatorer följs också i årets rapportering. Det är kombinerade mått med syfte att bidra till att värdera effektivitet. Det är kostnad per diagnosrelaterade grupper (DRG) och antal vårdkontakter per årsarbetare. Inga målvärden har satts för antal kontakter per årsarbetare men statistik visas från 2019. Antalet kontakter per årsarbetare har sjunkit från ca 450 år 2019 till strax under 400 från 2020 och framåt. För kostnad per DRG anges att jämförelse ska ske med riket. Målet är Region Sörmland ska ligga på samma nivå som riket eller under. Senaste mätningen är för 2022 och då ligger Sörmland 3000 kr/DRG lägre än riket.

För det ekonomiska resultatet är utfallet sammantaget negativt både på verksamhetsnivå och på sista raden. Verksamhetens nettokostnad avviker negativt med -917 mnkr.

Bland regionstyrelsens verksamheter redovisas överskott enbart för den regionala verksamheten avseende kollektivtrafik, tandvård, regiondirektörens staber samt regionservice.

Enligt verksamhetsberättelsen beror underskottet på att framförallt personalkostnader, kostnader för köpt vård, sjukvårdsmaterial samt förbrukningsmaterial blivit högre än budgeterat. Positiva avvikelser finns för skatteintäkter och kostnader för kollektivtrafik.

I verksamhetsberättelsens avsnitt *Investeringar* avrapporteras investeringsredovisningen med årets genomförda investeringar jämfört mot budget. Totalt sett är årets investeringar 2 mnkr lägre än budget. Prognosen vid delåret var att investeringarna skulle bli högre än budget. Av regionens årsredovisning framgår att tidigare årsutfall av övergripande projekteringskostnader har analyserats och omfördelats mellan strategiska projekt, hyresgäst Anpassningar och underhållskostnader. Därav visas negativa

belopp i utfallet för strategiska investeringar på Nyköpings lasarett och Kullbergsska sjukhuset. Vad vi erfar ska omfördelningen inte haft någon resultatpåverkan.

Återhållsamhet har, enligt verksamhetsberättelsen, varit rådande vad gäller hyresgäst Anpassningar och fastighetsinvesteringar. Några projekt har stoppats eller har skjutits till kommande år i syfte att hålla ner investeringskostnaden med anledning av ökade kostnader i pågående projekt.

När regionstyrelsen beslutade om sin verksamhetsplan för 2023¹² beslutades för investeringsredovisningen att tabellverken skulle kompletteras med uppgift om huruvida respektive investering är en nyinvestering eller en återinvestering. Denna förändring är inte genomförd, varken för verksamhetsplanen eller i regionstyrelsens verksamhetsberättelse.

Granskning av räkenskaper 2023

Vår granskning har i huvudsak inneburit analytisk granskning. Med analytisk granskning menas analys av väsentliga nyckeltal och trender, inklusive undersökning av eventuella svängningar och förhållanden som inte överensstämmer med annan relevant information eller som avviker från förväntade värden. Vi har gjort stickprov i materialet för att verifiera dess innehåll.

Resultaträkning

Vi har stämt av att resultaträkningen enligt redovisningen i ekonomisystemet Raindance överensstämmer med resultaträkningarna för respektive verksamhet i regionstyrelsens verksamhetsberättelse. Resultaträkningarna analyseras i verksamhetsberättelsen mot både föregående år och budget, vilket är i enlighet med anvisningarna.

Balanskonton

Vi har inte granskat och bedömt balansposterna på verksamhetsnivå. Granskning av balansräkningen har skett inom ramen för årsredovisningen för regionstyrelsens verksamheter.

Noterat från granskning av verksamheternas räkenskaper

Under året har regionen anpassat redovisningen för **finansiell leasing** till gällande regelverk. Omräkning har skett i enlighet med RKR:s rekommendation¹³.

Informationen i investeringsredovisningen har utvecklats och nu framgår också förstudiekostnader och projektering för projekt, som ännu inte startats upp. Avstämning sker löpande av att pågående projekt stämmer med investeringsredovisningen. Detta säkerställs via att en separat rapport från

¹² Regionstyrelsen § 238/22, Regionstyrelsens verksamhetsplan med budget 2023-2025

¹³ RKR 12, Rådet för kommunal redovisning, rekommendation nr 12, Byte av redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och bedömningar samt rättelse av fel

ekonomisystemet stäms av mot projektuppföljningsdokumentets aktuella status per projekt.

Bland årets investeringar finns en ny bussdepå i Strängnäs med en publik tankstation. Där har en intäkt på 1 mnkr för **anslutningsavgift felaktigt reducerat anskaffningsvärdet** vilket medfört för låg avskrivning. Anslutningsavgiften till den publika tankstationen borde ha redovisats som intäkt under avtalsperioden. Bedöms inte ha någon större resultatpåverkan men transaktionen är inte hanterad enligt tillämpliga regelverk¹⁴.

Vi noterar att försäljning av **fastigheten Väpnaren 6** ännu inte har genomförts. Beslutet togs av regionstyrelsen (§ 32/22) redan under 2022. Det pågår ett arbete med att avveckla befintlig gemensamhetsanläggning innan försäljning kan genomföras.

Vid granskningen 2022 lyfte vi att det behövde säkerställas att **delegationsordningarna följs vid försäljning av anläggningstillgångar** och att åiterrapportering sker av delegationsbeslut. Ekonomistaben har vad vi erfar genomfört en egen genomgång av försäljningar under året och ett fall har uppmärksamats. Verksamheten har informerats.

Vi lyfte också att **rutiner för vad som gäller vid utrangering av tillgångar behöver förtydligas** det vill säga rutiner/krav kring delegation, attester och dokumentation som skrotningsintyg, värderingsintyg etcetera. Under året har en **anvisning för hantering av anläggningstillgångar** tagits fram och den ska fastställas under första kvartalet 2024. Av denna framgår, vad vi erfar, regler och rutiner för vad som ska gälla vid försäljning och utrangering. Vi ser positivt på detta.

Ingen fysisk inventering har skett av anläggningstillgångarna under året för jämförelse gentemot anläggningsregistret. Plan för inventering finns och enligt den ska alla tillgångar inventeras under en treårsperiod. Senaste inventeringen genomfördes 2021. Vi vill lyfta vikten av att inventering genomförs löpande för att kunna säkerställa rättvisande räkenskaper.

Ekonomistaben har infört en **stärkt process** för ekonomicontrollers, inför samtliga månadsrapporter, för att säkerställa **korrekta periodiseringar**. Vi noterar att underlag till posterna fortsatt har utvecklats positivt. För de poster som periodiseras direkt vid kontering/attestering av fakturor i ekonomisystemet kan hanteringen förbättras så att fordringar och skulder inte nettoredovisas.

Vår granskning har inte visat på väsentliga fel i periodiseringarna för de stora posterna **inhyrd personal eller utomlänsvård**. Vid periodisering av utomlänsvård har hänsyn tagits till index-uppräknings för de avtal som finns, vilket vi bedömer ger en mer rättvisande bild av kostnaden.

¹⁴ RKR 2, Rådet för kommunal redovisning, rekommendation nr 2, Intäkter

Periodiseringen för elkostnader, som var ca 3 mnkr för låg i bokslutet år 2022, bedöms som tillräcklig i årets bokslut. **Rutinen har stärkts.**

För en av regionens finansiella tillgångar har **värdeminskningen på bokslutsdagen bokförts två gånger** vilket innebär att resultatet påverkats med 0,7 mnkr, för lågt resultat.

Omvärdering har inte skett, på bokslutsdagen, **för två skulder** avseende ersättning till tidigare medarbetare respektive förtroendevald. Detta har bland annat medfört att skulderna inte uppräknats med sociala avgifter i 2024-års nivå. Trots för låg beräkning av sociala avgifter skulle omvärdering av skulderna netto har inneburit en lägre skuld, och högre resultat, med 0,3 mnkr. **Rutin som säkerställer att samtliga skulder omvärderas på bokslutsdagen behöver stärkas.**

För avräkningskontot för **personalmiljöbilar** redovisas en skuld på netto 0,3 mnkr, föregående år en mindre nettofordran. Specifikationen innehåller både fordringar (0,1 mnkr) och skulder (-0,4 mnkr). Vid vår granskning har framkommit att den rutin som finns på området inte har följts fullt ut under året. Genomgång är, vad vi erfar, planerad under april månad för att säkerställa postens innehåll och att avräkning sker där avtal avslutats. **Följsamhet till befintlig rutin behöver säkerställas.**

Avgångsersättning för förtroendevald enligt PBF¹⁵. I bokslutet 2022 var det första gången denna typ av transaktion hanterades i regionen och rutiner för detta saknades, något vi lyfte i samband med förra årets rapportering. Rutiner har vad vi erfar inte upprättats under året varför vi fortsatt vill påtala vikten av att **ta fram rutiner för hantering och beslut för ärenden av denna typ.** **Rutiner som också säkerställer samordning av förvärvsinkomst och korrekt hantering under utbetalningstiden i enlighet med villkor för beslutet.**

Vår bedömning

Räkenskaperna är i huvudsak rättvisande och upprättade enligt god redovisningssed och konstaterade resultatfel, 1,2 mnkr för lågt resultat, bedöms inte påverka regionstyrelsens resultat och ställning i väsentlig omfattning. Förslag till förbättringar framgår i avsnittet ovan.

¹⁵ PBF, Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda, i lydelse från och med 2003-01-01, SKR

Intern kontroll – rapportering och följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll

Granskning har skett av rapportering och följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll och de anvisningar som finns till verksamhetsberättelsen.

Vår kommentar

I reglementet för intern kontroll¹⁶ anges att varje nämnd har ansvar att tillse att regler och anvisningar för den interna kontrollen utformas i enlighet med de lokala förutsättningarna samt att dessa formuleras och antas av nämnden. Vi har inte kunnat finna att regionstyrelsen beslutat om regler och anvisningar enligt reglementet.

Regionstyrelsen har antagit en internkontrollplan för 2023 och den följs upp i både delårsrapport och verksamhetsberättelse.

Regionstyrelsens interna kontrollplan är omfattande. Kontrollpunkterna beskrivs inte i återslagrapporteringen med vilka avvikelser som tolereras. Det gör att det är svårt att utifrån presenterade resultat utvärdera om kontrollmålet är uppfyllt eller inte och det framgår inte av uppföljningen. Detta bör fortsatt utvecklas inför kommande år så att det för regionstyrelsen går att bedöma om kontrollmålet är uppfyllt eller inte och ger dem möjlighet att vidta åtgärder vid eventuell avvikelse.

Ett arbete pågår i regionen för att utveckla och förbättra ett effektivt och schematiskt arbete med intern kontroll. Vi ser positivt på det arbete som pågår och fortsätter att följa utvecklingen.

Vi bedömer sammantaget att regionstyrelsens interna kontroll har varit tillräcklig men möjlig att förbättra.

Revisionen

Ann-Charlotte Adolfsson
Revisionschef

¹⁶ Regionfullmäktige § 175/19, Reglemente för internkontroll